

JAARVERSLAG 2017

Stichting Etherreclame (Ster)
Hilversum

INHOUD

- 3 VERSLAG NAMENS BESTUUR EN DIRECTIE**
- 7 BEDRIJFSVOERINGVERKLARING**
- 8 JAARREKENING**
 - 8 BALANS PER 31 DECEMBER 2017
 - 9 EXPLOITATIEREKENING OVER 2017
 - 10 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017
- 11 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017, DE EXPLOITATIEREKENING OVER 2017 EN HET KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017**
- 28 OVERIGE GEGEVENS**
- 29 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**

► VERSLAG NAMENS BESTUUR EN DIRECTIE

Algemeen

Ster verkoopt reclamezendtijd op de televisie- en radiozenders en in het digitale domein van de publieke omroep. Daar waar publieke content is, verzilvert Ster deze. Platformafhankelijk.

Gemiddeld was gedurende het gehele jaar 85 fte werkzaam bij Ster. In 2016 waren dat er 87.

Ster is een stichting en heeft een 100% deelneming in SterCom B.V., eveneens statutair gevestigd in Hilversum.

Terugblik

In het jaar 2017 zagen we de mediaconsumptie in Nederland verder veranderen. En in een vrij hoog tempo. Lineaire kijk- en luistertijd lopen sneller terug dan voorspeld. Medio 2017 heeft EY een onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van de reclame-inkomsten van Ster en wat dit voor invloed heeft op de mediabegroting van het ministerie van OCW. Uit dit onderzoek blijkt dat de reclame-inkomsten bij ongewijzigd beleid naar verwachting in 2022 gedaald zullen zijn tot 155,6 miljoen euro. Daarom heeft Ster in het afgelopen jaar stevig ingezet op het versterken van een afdeling die zich bezig houdt met het verzilveren van kansen in het digitale domein. Verder stond 2017 in het teken van de lancering van een nieuw commercieel beleid voor 2018, met minder doelgroepen en een gelijk tarief voor grote en kleine adverteerders waarin alle kortingen en bonussen zijn verwerkt.

Begin 2017 is de organisatie van Ster veranderd, om beter te kunnen inspelen op de ontwikkelingen en de uitdagingen waar we voor staan. De integratie van buitendienst en binnendienst op de afdeling Sales en het neerzetten van een stevige afdeling Marketing hebben gezorgd voor een organisatie die efficiënter werkt en nog beter meedenkt met de klant. De afdeling Strategie & Innovatie (en het team Digital daarin) heeft de basis gelegd voor digitale ontwikkelingen en ingezet op versteviging van de samenwerking met de publieke omroep op het digitale vlak. In 2017 werd ook NPO Start geïntroduceerd, hetgeen de kansen van digital voor de publieke omroep en Ster vergrootte.

In september kondigde Ster een belangrijke vereenvoudiging in het Commercieel Beleid voor 2018 aan. Vanaf 1 januari 2018 zijn er vaste prijzen voor alle adverteerders - ongeacht hoeveel er wordt ingekocht - waar ook de bemiddelingskorting van 15% al in is verwerkt. Daarnaast is het aantal inkoopdoelgroepen sterk vereenvoudigd.

Frank Volmer in berichtgeving in september 2017: “De vaste prijs geeft duidelijkheid: je weet van tevoren precies waar je aan toe bent. Ons nieuwe inkoopbeleid zorgt ervoor dat prijsonderhandelingen en jaarcontracten niet meer nodig zijn. Dit zorgt voor alle partijen voor efficiency én voor flexibiliteit om snel op veranderingen/actualiteit in te kunnen spelen. Omdat de prijzen vast komen te staan, kunnen onze gesprekken weer gaan over de essentie: hoe kunnen we het aanbod van Ster zo optimaal mogelijk inzetten om de campagnedoelstelling(en) te realiseren? Kortom, het wordt makkelijker en efficiënter om bij Ster in te kopen.”

Ondanks het feit dat de omzet in 2017 licht is achtergebleven, heeft Ster een goed resultaat behaald dankzij kostenbeheersing. Ster draagt 179 miljoen euro bij aan de mediabegroting van het ministerie van OCW. Deze afdracht ligt in lijn met de begroting en is 8,5 miljoen euro lager dan in 2016. De omzet bedroeg 191,5 miljoen euro ten opzichte van 194,5 miljoen euro begroot en 200,5 miljoen euro in 2016. De daling van de omzet ten opzichte van 2016 is voornamelijk het gevolg van het feit dat 2017 geen evenementenjaar is en een daling van de markt als geheel. De omzet is in 2017 als volgt over de drie mediatypen verdeeld: bijna 147 miljoen euro televisie, ruim 40 miljoen euro radio en 4,5 miljoen euro digital.

Toekomst

Het jaar 2018 wordt spannend. Het nieuwe commercieel beleid heeft impact op de organisatie, maar ook op de manier waarop de buitenwereld Ster ziet. Naast waardering van adverteerders, mediabureaus en andere media-partijen is er ook kritiek op ons nieuwe beleid. De eerste maanden van 2018 laten zien dat de omzet zich conform verwachting ontwikkelt. Ster telt iets minder omzet door grote adverteerders, maar is in staat om de daarmee samenhangende omzetsdaling te compenseren met omzet van middelgrote en nieuwe adverteerders. Precies wat verwacht werd van het nieuwe beleid. Het risico op omzetsdaling als gevolg van het beleid blijft niettemin groot. Ster heeft echter vertrouwen in de juistheid van de veranderingen die het heeft doorgevoerd - passend bij de rol die de publieke omroep en Ster vervullen in het publieke domein - en in het op deze manier toekomstbestendiger maken van Ster. We verwachten en hopen hiermee een voorbeeld te zijn voor de industrie.

De maatregelen die binnen de publieke omroep genomen worden om te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming zullen naar verwachting leiden tot forse vermindering van het digitale omzetpotentieel. Het grootste deel van het publiek kiest er bij de zogeheten “opt-in” voor om geen toestemming te verlenen voor het plaatsen en uitlezen van advertentiecookies, terwijl de markt voor digitale reclame zonder cookies nog nauwelijks bestaat. Op basis hiervan verwacht Ster een forse afname van de voor 2018 geprognosticeerde omzet en daarnaast het wegvallen van het perspectief op een belangrijk deel van de inkomstenopties voor de landelijke publieke omroep die EY in haar tweede onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW in kaart heeft gebracht.

In dit scenario zal de Ster de komende jaren significant minder reclame-inkomsten kunnen afdragen aan het ministerie van OCW. OCW heeft de tegenvallers van de afgelopen jaren kunnen opvangen met beschikbare middelen uit zijn Algemene Mediareserve, maar die raakt hierdoor uitgeput en zal in dit scenario binnen afzienbare termijn onder de ondergrens terechtkomen. Hierdoor kan het ministerie van OCW in dit scenario minder budget beschikbaar stellen aan de landelijke publieke omroep. OCW heeft met het oog hierop de NPO gevraagd om een plan op te stellen dat hierop anticipeert. Wanneer hierbij wordt gekozen voor bezuinigingen op de programmering van de landelijke publieke omroep, dan heeft dit vanzelfsprekend negatieve consequenties voor de mogelijkheden voor Ster om het bereik te verzilveren. Deze ontwikkeling komt bovenop de negatieve voorspelling die EY in haar eerste onderzoek doet over de reclame-inkomsten.

Risicomanagementparagraaf

Ster heeft een gedegen risicomanagementsysteem ingevoerd met als doel om de organisatiedoelstellingen te helpen realiseren. De checks en balances in de organisatie staan in het teken van integere- en beheerste bedrijfsvoering.

Het risicomanagementproces van Ster kent een aantal kernonderdelen:

- ▶ Risicobewustzijn
- ▶ Risicogovernance
- ▶ Risicostrategie
- ▶ Risicoprocessen

Dit zijn de vier onderdelen van ons risicomanagement raamwerk conform het RAVC-model en COSO-Enterprise Risk Management (ERM).

Risicobewustzijn

Dit is geënt op de lerende organisatie die Ster wenst te zijn. Het gaat hierbij om het creëren van een veilige omgeving waarbij er ook over risico's gesproken mag worden. Er mag in een commercieel gedreven organisatie als wij zijn, niet alleen aandacht zijn voor sales. Daarom is een goede balans tussen risico's en kansen cruciaal. Met het aantrekken en opschalen van de financiële directiefunctie is hier vanuit een governance perspectief ook invulling aan gegeven.

Risicogovernance

De (risico)governance is erop gericht dat verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd. In het proces van risicomangement worden ook de risico's meegenomen ten aanzien van wet- en regelgeving. Te denken valt aan privacy- en mediawetgeving. Er zijn binnen Ster aangewezen functionarissen die het proces van risicomangement en compliance monitoren en opvolgen. In 2017 is het risicomangementsysteem nader geëvalueerd en verder geoptimaliseerd op directie- en afdelingsniveau.

Risicostrategie

Ster wil geen risicostrategie dat op papier geduld is. Daarom heeft Ster een keuze gemaakt voor een risicomangementtraamwerk dat aansluit bij de werkwijze en cultuur van Ster en als marktconform bestempeld kan worden, naast de geldende richtlijnen ten aanzien van risicomangement. Zo werken wij met het COSO-Enterprise Risk Management (ERM) en het RAVC-model voor het concretiseren van het risicomangementproces aan de ene kant en de risicohouding en risicobereidheid aan de andere kant.

Risicobereidheid

Het bestuur en de directie heeft een gebalanceerde risicohouding waar het gaat om de realisatie van strategische doelstellingen. Zij heeft een kritische risicohouding voor reguliere operationele processen. Er is sprake van een goede balans in de afwegingen ten aanzien van risico en rendement. De organisatie is zich bewust van de mogelijke risico's.

Risicoproces

Ster heeft bovenstaande proces ingedeeld naar twee cycli:

De strategische risicomangementcyclus en de operationele risicomangementcyclus: deze cycli vullen elkaar goed aan in de algehele planning & control cyclus van Ster. Ze vormen zo een integraal onderdeel van de gehele bedrijfsvoering om de kernwaarden van Ster: betrouwbaar, gezaghebbend en toegankelijk te faciliteren.

Ster heeft de volgende belangrijke risicogebieden geïdentificeerd:

MATERIELE RISICO'S	KANS	IMPACT
<p>Eerlijker en eenvoudiger prijsbeleid wordt niet door de markt geaccepteerd. Het commercieel beleid is met ingang van 2018 gewijzigd. Minder doelgroepen en een gelijk tarief voor grote en kleine adverteerders, waarin alle kortingen en bonussen zijn verwerkt, is vanaf nu het uitgangspunt. Om het risico dat het nieuwe beleid niet wordt omarmd te mitigeren, wordt de salesdruk op adverteerders verhoogd en het klantcontact vereenvoudigd. Voortdurend monitoren hoe verschillende klantengroepen reageren en het beleid doorlopend verbeteren zijn de belangrijkste beheersmaatregelen.</p>	Hoog	Hoog
<p>Kansen voor Ster in het digitale domein worden onvoldoende benut. In de twee rapporten die EY heeft uitgebracht naar de ontwikkelingen in de reclamemarkt zijn enerzijds daling van de lineaire radio- en TV en anderzijds het potentieel van de digitale markt beschreven. Voor het verzilveren van de kansen in het digitale domein is Ster in hoge mate afhankelijk van keuzes die binnen de publieke omroep worden gemaakt en de mate waarin wet- en regelgeving ruimte maakt voor voldoende expansie. Voortdurend overleg met alle stakeholders is de beste mogelijkheid om dit risico te mitigeren.</p>	Hoog	Hoog
<p>Succes van NPO Start Plus en/of andere inkomstenopties) ondergraaft Ster inkomstenmodel (op NPO niveau wellicht neutraal). De publieke omroep heeft verschillende distributiekkanalen waarmee het publiek wordt bereikt. In een toenemend aantal daarvan speelt reclame-exploitatie door Ster geen rol. Een dergelijk aanbod hoeft geen bedreiging te zijn van de totale inkomsten maar kan de Ster-inkomsten wel negatief beïnvloeden. Ster speelt hier op in door goede informatie te leveren zodat andere stakeholders weloverwogen kunnen besluiten.</p>	Medium	Medium

MATERIELE RISICO'S	KANS	IMPACT
<p>Politieke, moreel/ethische beslissingen of bewegingen die commerciële marktsegmenten of platforms (deels) afsluiten.</p> <p>Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de houding en het klimaat in de reclamemarkt. Ster is gebaat bij zo min mogelijk maatregelen die de inkomstenopties in segmenten beperken. Beperkende maatregelen voor bijvoorbeeld reclame die is gericht op kinderen, reclame voor alcoholhoudende dranken, beleggings- en kansspeldiensten beïnvloeden het omzetspotentieel voor Ster negatief. Ster neemt hierin haar verantwoordelijkheid om in het maatschappelijk debat mee te praten over regelgeving en ethische dilemma's.</p>	Medium	Medium
<p>Versnelde daling reclame-inkomsten</p> <p>EY heeft in het onderzoek naar de reclame-inkomsten rekening gehouden met een forse daling tot 2022. In deze prognose is echter geen rekening gehouden met de mogelijke gevolgen van bezuinigingen op de publieke omroep in diezelfde periode. Deze bezuiniging kan leiden tot een versnelde daling ten opzichte van de prognose van EY.</p>	Medium	Medium
<p>Samengevat kan worden opgemerkt dat op strategisch niveau de beheersmaatregelen gericht zijn op het nadrukkelijker centraal zetten van de adverteerders in marketing en sales en te bewegen naar een integrale salesaanpak. Op operationeel gebied zijn de beheersmaatregelen gericht op het toekomstbestendiger maken van de Ster organisatie.</p>		

► **BEDRIJFSVOERINGVERKLARING**

De leiding van Ster geeft jaarlijks een bedrijfsvoeringverklaring af. Bedrijfsvoering is in deze verklaring als volgt gedefinieerd: 'de sturing en beheersing van de bedrijfsprocessen binnen de organisatie om de gestelde (beleids) doelstellingen te kunnen realiseren'. Ten behoeve van deze verklaring zijn de volgende onderwerpen nader beschreven:

- ▶ Risicomanagement: de wijze van sturing en beheersing inzake de onderstaande risico's:
 - ▶ strategische risico's
 - ▶ operationele risico's
 - ▶ financiële risico's
 - ▶ compliance risico's (naleving wet- en regelgeving)
- ▶ Administratieve organisatie en het systeem van informatievoorziening:
 - ▶ managementinformatiestromen
 - ▶ registratie van verplichtingen en contracten
- ▶ Kwaliteitsborging: de wijze van sturing en beheersing inzake kwaliteitsdoelstellingen (beleid)
- ▶ Personeel: de wijze van sturing en beheersing inzake personeelsdoelstellingen (beleid)
- ▶ Integriteit: de wijze van sturing op en beheersing van integriteitsdoelstellingen (beleid)
- ▶ Scheiding van publieke en private geldstromen: sturing en beheersing inzake de scheiding van hoofd- en nevtaken

Van de bovenstaande onderwerpen is een beschrijving van de sturing en beheersing op hoofdlijnen in het bestuursverslag opgenomen.

Op basis van de huidige inzichten en onderkende risico's verklaart het besturende orgaan van Ster dat niet is gebleken dat de bedrijfsvoering in 2016 niet heeft gefunctioneerd. Deze bedrijfsvoeringverklaring heeft het besturende orgaan besproken met het toezichthoudende orgaan.

Hilversum, 19 mei 2018

Sam van der Feltz
Voorzitter bestuur Ster

Frank Volmer
Algemeen directeur

Bestuur

S.R.B. van der Feltz
S.J. Rijxman
J. Kooij
J. Slagter
P.J. Alberdingk Thijm

► JAARREKENING

Balans per 31 december 2017 (na verwerking van het nettoresultaat)

	Ref.	31 DECEMBER 2017		31 DECEMBER 2016	
		Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
<i>Vaste activa</i>					
Materiële vaste activa	6				
Grond, gebouwen en verbouwingen		142		230	
Andere bedrijfsmiddelen		154		142	
			296		372
Financiële vaste activa	7		12		12
<i>Vlottende activa</i>					
Vorderingen	8				
Debiteuren		32.637		35.789	
Overige vorderingen en overlopende activa		1.036		932	
			33.673		36.721
Liquide middelen	9		11.579		12.210
			45.560		49.315
Eigen vermogen	10				
Stichtingskapitaal			0		0
Voorzieningen	11		164		230
Kortlopende schulden					
Crediteuren	12	452		1.320	
Belastingen	13	16.407		17.089	
Overige schulden	14	21.612		23.670	
Overlopende passiva	15	6.925		7.006	
			45.396		49.085
			45.560		49.315

Exploitatierkening over 2017

		BOEKJAAR 2017	BOEKJAAR 2016	BEGROTING 2017	AFWIJKING BEGR - BJ
	Ref.	Euro'000	Euro'000	Euro'000	in % begr
Netto-omzet		191.539	200.534	194.500	-1,5%
Lasten					
Lonen en salarissen		5.272	5.489	6.132	-14,0%
Sociale lasten		1.190	1.200	1.395	-14,7%
Afschrijvingen	16	202	213	460	-56,1%
Directe productiekosten	17	3.037	3.123	3.525	-13,8%
Overige bedrijfslasten	18	2.898	3.110	3.178	-8,8%
Som der bedrijfslasten		12.599	13.135	14.690	
Bedrijfsresultaat		178.940	187.399	179.810	-0,5%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	19	2	14	0	
Som der financiële baten		2	14	0	
Exploitatieresultaat vóór betaalbaarstelling		178.942	187.413	179.810	
Betaalbaarstelling aan ministerie van OCW		178.942	187.413		
Exploitatieresultaat		0	0		
<i>Fte gemiddeld</i>		85	87		
<i>Fte ultimo</i>		82	86		

In 2017 heeft een reorganisatie plaatsgevonden teneinde een organisatie te creëren die in staat is om zowel het huidige commerciële aanbod optimaal te blijven verzilveren alsmede zich goed voor te bereiden op de digitale toekomst.

Het Ministerie van OCW heeft in 2017 een frictiekostenbudget van Euro 1.161.000 toegekend om deze reorganisatie te financieren. De werkelijke kosten die gepaard zijn gegaan met deze reorganisatie bedragen Euro 538.000. Deze kosten zijn lager dan begroot door minder benodigde afvloeiingen van personeelsleden dan verwacht en gemiddeld lagere kosten per persoon.

In verband met het niet verwezenlijken van geplande investeringen in IT platformen zijn de afschrijvingskosten lager uitgevallen dan begroot.

De afwijking van de directe productiekosten ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door een lagere besteding aan research (nieuwe onderzoeksmodellen), data en distributiekosten en marketing en communicatie.

Kasstroomoverzicht over 2017

	Ref.	2017		2016	
		Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Exploitatieresultaat			0		0
<i>Aanpassing voor:</i>					
- Afschrijvingen vaste activa	6	202		213	
- Mutatie voorzieningen verhoging	11	(66)		0	
			136		213
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten			136		213
<i>Verandering in werkkapitaal</i>					
Mutatie vorderingen		3.048		6.679	
Mutatie kortlopende schulden		(1.631)		(34)	
Mutatie rekening-courant ministerie van OCW		(2.058)		(3.578)	
			(641)		3.058
Netto kasstroom uit operationele activiteiten			(505)		3.271
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	6	130		(101)	
Desinvesterings in materiële vaste activa	6	4		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			(126)		(101)
Mutatie liquide middelen			(631)		3.170
Stand per 1 januari		12.210		9.040	
Stand per 31 december		11.579		12.210	
Mutatie liquide middelen			(631)		3.170

▶ TOELICHTING

OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017, DE EXPLOITATIEREKENING OVER 2017 EN HET KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Verkopen van advertentiemogelijkheden op publieke televisie, radio en digitale media.

1.2 Naam, zetel en vestigingsadres

De Stichting Etherreclame (Ster), opgericht op 25 augustus 1965, met Kamer van Koophandelnummer 32023562, is gevestigd aan het Laapersveld 70 en heeft haar statutaire zetel te Hilversum.

1.3 Van toepassing zijnde regelgeving

De onderhavige jaarrekening is opgesteld conform de bepalingen opgenomen in:

- ▶ Mediawet 2008
- ▶ Mediabesluit 2008
- ▶ De Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor commerciële stichtingen en verenigingen die zijn uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving “Richtlijn 630 Commerciële stichtingen”. In deze richtlijn wordt Titel 9 Boek 2 BW voorgeschreven.
- ▶ De bepalingen zoals gesteld binnen Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, tenzij hieromtrent andere bepalingen zijn opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2016.

1.4 Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens van Ster opgenomen, haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Ster direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Gezien het te verwaarlozen belang van de 100% deelneming SterCOM B.V., Hilversum is afgezien van consolidatie.

1.5 Verbonden partijen

Ster wordt gezien als zelfstandige onderneming, maar is juridisch verbonden met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2017 hebben zich geen transacties voorgedaan die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Op grond van art. 2:381 lid 3 BW is er geen sprake van transacties met verbonden partijen die dienen te worden toegelicht.

1.6 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Ster zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de exploitatierekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepalingen zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.3 Leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom niet bij Ster ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de exploitatierekening over de looptijd van het contract.

2.4 Financiële instrumenten

Financiële vaste activa en vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten, buiten de handelsportefeuille worden gewaardeerd tegen reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Indien niet direct een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen, wordt de reële waarde benaderd door deze af te leiden uit de reële waarde van bestanddelen of van een soortgelijk financieel instrument, of met behulp van waarderingsmodellen en waarderingstechnieken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van recente gelijksoortige 'at arm's length' transacties, van de DCF-methode (contante waarde van kasstromen) en/of van optiewaarderingsmodellen, rekening houdend met specifieke omstandigheden.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen wordt rekening gehouden.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde.

Voor toekomstige kosten aan bedrijfsgebouwen is geen onderhoudsvoorziening gevormd. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

3.2 Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Ster in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde: afwaardering vindt plaats ten laste van de exploitatierekening.

3.3 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de stichting wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de exploitatierekening.

3.4 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.6 Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Pensioenvoorziening

Ster heeft een middelloon-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds (Pensioenfonds PNO Media). In een middelloon-pensioenregeling bouwen werknemers pensioen op, op basis van het gemiddeld verdiend salaris.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling:

- ▶ De pensioenregeling is ondergebracht bij de stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Media PNO.
- ▶ De pensioenregeling is het PNO pensioenreglement 1. De pensioenpremie is verhoogd van 13,0% in 2016 naar 14,9% in 2017.
- ▶ Het pensioengevend jaarsalaris is 12 maal het maandsalaris plus vakantietoeslag plus de vaste eindejaarsuitkering.
- ▶ Het opbouwpercentage is 1,875%.
- ▶ Franchise 2017 is Euro 13.123.
- ▶ Er is sprake van een voorwaardelijke indexatie. Dit houdt in dat de opgebouwde pensioenen kunnen worden verhoogd, mits de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat.
- ▶ De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds per 31-12-2017 bedraagt 102%.

De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Bij het tot stand komen van de waarde is rekening gehouden met een rekenrente van 1% en een loon- en prijsinflatie van 2%.

3.7 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en worden vervolgens na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

3.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan, die in de jaarrekening verwerkt dienen te worden.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

4.2 Netto-omzet

Dit betreft de bruto-opbrengst en toeslagen voortkomende uit de verkoop van reclamezendtijd onder aftrek van verleende kortingen, vergoedingen en voorziening dubieuze debiteuren. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

4.3 Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

Ster heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de exploitatierekening verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet af gefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

4.4 Afschrijvingslasten

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. Boekwinsten en verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.5 Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

4.6 Resultaatverwerking

Conform de statuten staat het volledige exploitatieresultaat ter beschikking van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In de jaarrekening is het exploitatieresultaat over 2017 ad Euro 178.942.000 reeds toegevoegd aan de rekening-courant "Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap" welke post is opgenomen onder "Overige schulden" in de balans per 31 december 2017.

4.7 Belastingen

Ster is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting op grond van de Wet Vpb 2016.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

Vanwege de aard van de activiteiten van Ster loopt zij geen valutarisico, prijsrisico en renterisico.

5.2 Kredietrisico

Ster heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan een kredietwaardigheidstoets. Verkoop vindt plaats op basis van een krediettermijn van 30 dagen. Ster kan op ieder moment, wanneer zij dat geheel naar eigen inzicht wenselijk acht, vooruitbetaling dan wel een door haar te bepalen zekerheid vragen.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

5.3 Liquiditeitsrisico

Ster heeft wettelijk de verplichting om alle geïnde vorderingen, na aftrek van de verwachte kortlopende uitgaven, te storten aan het Commissariaat voor de Media. Ster loopt derhalve geen liquiditeitsrisico.

6. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	GROND, GEBOUWEN EN VERBOUWINGEN	ANDERE BEDRIJFS- MIDDELEN	TOTAAL
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
.....			
Stand per 1 januari 2017			
Aanschaffingswaarde	3.980	971	4.951
Cumulatieve afschrijvingen	(3.750)	(829)	(4.579)
Boekwaarde per 1 januari 2017	230	142	372
.....			
Mutaties in 2017			
Investeringen	0	130	130
Desinvesteringen (aanschafwaarde)	(49)	(315)	(364)
Afschrijvingen	(88)	(114)	(202)
Desinvesteringen (afschrijvingen)	49	311	360
Mutaties in 2016	(88)	12	(76)
.....			
Stand per 31 december 2017			
Aanschaffingswaarde	3.931	786	4.717
Cumulatieve afschrijvingen	(3.789)	(623)	(4.421)
Boekwaarde per 31 december 2017	142	154	296
.....			
Afschrijvingspercentages	2,5%-10%	20%-50%	2,5%-50%

In 2016 is de verzekerde waarde van het kantoorgebouw (exclusief grond) Laapersveld 70 te Hilversum getaxeerd op Euro 4.300.000. De verzekerde waarde van de bedrijfsinventaris (inclusief automatiseringsapparatuur) is in 2016 vastgesteld op Euro 1.547.000.

Taxatie van de verzekerde waarde van het kantoorgebouw en de bedrijfsinventaris vindt respectievelijk elke 6 en 3 jaar plaats.

7. Financiële vaste activa

Op 12 juli 1996 heeft Ster de besloten vennootschap STERCOM B.V., gevestigd te Hilversum, opgericht. De onderneming leidt sinds de oprichting een slapend bestaan. Er zijn geen ontwikkelingen gaande om nieuwe activiteiten onder te brengen in STERCOM. Het geplaatste en gestorte kapitaal bedraagt Euro 18.151. De nettovermogenswaarde van de deelneming bedraagt per 31 december 2017 Euro 12.153. Op grond van de te verwaarlozen betekenis is afgezien van consolidatie.

2017

Euro'000

Stand per 1 januari 2017	12
Resultaat deelneming	0
Stand per 31 december 2017	12

Het belang van Ster in andere maatschappijen is als volgt:

Naam, vestigingsplaats	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
STERCOM B.V., Hilversum	100

8. Vorderingen

Debiteuren	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
Debiteuren	32.932	35.812
af: voorziening dubieuze debiteuren	295	23
	32.637	35.789

De daling van de debiteuren is het gevolg van een lagere omzet ten opzichte van 2016.

Overige vorderingen en overlopende activa	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
PNO pensioenpremie	0	680
Overige vooruitbetaalde bedragen	996	228
Te ontvangen rente en ziekengelden	1	10
Nog te ontvangen vergoedingen	36	8
Diversen	3	6
	1.036	932

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

In 2017 heeft er geen vooruitbetaling van de PNO pensioenpremie voor het nieuwe jaar plaatsgevonden.

De grootste stijgingen in 2017 komen doordat er dit jaar wel vooruitbetaald is aan Screenforce en er een hogere premie teruggave te verwachten is vanuit de kredietverzekering.

9. Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar. De liquide middelen zijn als volgt verdeeld:

	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
ING Bank N.V.	11.579	12.209
Kas	0	1
	11.579	12.210

Voor de afname van de liquide middelen van Euro 631 duizend, verwijzen wij naar het kasstroomoverzicht op pagina 10.

10. Eigen vermogen

De mutaties in het eigen vermogen zijn als volgt:

	STICHTINGSKAPITAAL	RESULTAAT	TOTAAL
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari 2017	0	0	0
Exploitatieresultaat 2017	0	0	0
Stand per 31 december 2017	0	0	0

Het Stichtingskapitaal bedraagt Euro 45.

Conform de wettelijke opdracht van Ster vindt betaalbaarstelling van het volledige exploitatieresultaat plaats ten gunste van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

11. Voorzieningen

De post voorzieningen betreft de voorzieningen, jubilea en pensioenrechten. Beide voorzieningen zijn langlopend van aard.

	JUBILEUM	KOOPSOM ART. 44	TOTAAL
	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari 2017	141	89	230
Vrijval	(35)	0	0
Onttrekking	(7)	(24)	(66)
Stand per 31 december 2017	99	65	164

De voorziening jubileumuitkeringen betreft een voorziening voor jubilea (40, 25 en 12,5 jarig dienstverband).

Als gevolg van de wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2006 is er een compensatieregeling ingevoerd, 'Artikel 44' uit het PNO pensioenreglement voor iedereen van 55 jaar en ouder die deelneemt aan de overgangsregeling. In het cao-overleg 2005/2006 is afgesproken dat het gemis aan pensioenaanspraken op basis van artikel 44 gedeeltelijke gecompenseerd wordt voor medewerkers die al voor 1997 deelnamen aan de pensioenregeling, maar na 1 januari 1950 geboren zijn.

12. Crediteuren

De crediteuren bestaan uit schulden uit hoofde van aangegane inkoopverplichtingen korter dan 1 jaar.

	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
Crediteuren	452	1.320
	452	1.320

De daling in crediteurenstand komt door een betaalrun later in december, waar vorig jaar deze in het nieuwe jaar plaatsvond.

13. Belastingen

	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
Omzetbelasting	16.123	17.089
Loonheffing en sociale lasten	284	0
	16.407	17.089

14. Overige schulden

De overige schulden betreft het per ultimo boekjaar resterende bedrag uit hoofde van de afwikkeling met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De mutatie in de rekening-courant met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is als volgt:

	2017	2016
	Euro'000	Euro'000
Stand per 1 januari	23.670	27.257
Af te dragen volgens exploitatierekening	178.942	187.413
	202.612	214.670
Afdrachten in het boekjaar	(181.000)	(191.000)
Stand per 31 december	21.612	23.670

15. Overlopende passiva

	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
Nog te verrekenen betalingskortingen	85	115
Reserveringen samenwerkingskorting	5.898	5.778
Overig nog te betalen	225	470
Vooruit ontvangen betalingen	26	129
Personeelskosten	282	233
Nog te betalen vakantiedagen	216	194
Nog te ontvangen facturen	193	87
	6.925	7.006

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

16. Afschrijvingen

	31/12/2017	31/12/2016
	Euro'000	Euro'000
Materiële vaste activa	202	213
	202	213

17. Directe productiekosten

	2017	2016
	Euro'000	Euro'000
Technische productiekosten	1.244	1.210
Research	1.420	1.505
PR en Communicatie	373	408
	3.037	3.123

18. Overige bedrijfslasten

	2017	2016
	Euro'000	Euro'000
Overige kosten CAO personeel	593	559
Uitbesteed werk aan bedrijven	524	683
Overige aan afdeling gerelateerde alg. kosten	101	155
Huisvestingskosten	166	176
Lidmaatschappen branche-organisaties	881	915
IT licenties	257	314
Overige kosten	376	308
	2.898	3.110

19. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	2017	2016
	Euro'000	Euro'000
Rentebaten	2	14
	2	14

De rentebaten van Euro 2.000 zijn ten opzichte van 2016 afgenomen met Euro 12.000. Deze afname is voornamelijk veroorzaakt door een lager gemiddeld spaartegoed en de lagere rentevoet daarop.

20. Vennootschapsbelasting

De Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is voor overheidsondernemingen per 1 januari 2016 gewijzigd. Het bestuur heeft in 2016 door PwC Belastingadviseurs laten onderzoeken of deze wetswijziging invloed heeft op de Vpb-positie van de Ster. De conclusie is dat de Ster, ook volgens de nieuwe Vpb-wetgeving, niet onderworpen is aan de Vpb als gevolg van het ontbreken van een winstoogmerk. Ster is op grond van art. 2:105 lid 3 Mediawet 2008 verplicht al haar inkomsten, na aftrek van kosten, af te dragen aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

21. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De volgende niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn aanwezig per 31 december 2017:

	< 1 JAAR	1-5 JAAR	> 5 JAAR	TOTAAL
	Euro'000	Euro'000	Euro'000	Euro'000
Contracten met				
Screenforce	480	0	0	480
Leasecontracten	190	203	0	393
Kredietverzekering	90	90	0	180
Xerox	15	31	0	46
Lift onderhoud	3	0	0	3
Inhuur personeel	46	0	0	46
	824	324	0	1.148

De leasecontracten hebben betrekking op het leasen van auto's met een looptijd van vier jaar en kopieermachines met een looptijd van vijf jaar.

De kredietverzekering betreft een meerjarige financiële verplichting met Atradius, met een looptijd van drie jaar die in december 2019 expireert.

Uit hoofde van deze contracten is in 2017 Euro 1.269.570 in de exploitatierekening opgenomen.

22. Accountantshonoraria

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	2017	2016
	Euro'000	Euro'000
Controle van de jaarrekening (PwC Accountants N.V.)	62	60
Fiscaal advies (PwC Belastingadviseurs N.V.)	5	22
Andere niet-controle diensten	0	0
Totaal	67	82

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe onafhankelijke accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

23. Aantal werknemers

Het aantal fte's per 31 december 2017 bedraagt 82 (2016: 86). Gemiddeld waren gedurende het gehele jaar 85 fte's (2016: 87) werkzaam. Alle werknemers zijn, evenals vorig jaar, werkzaam in Nederland.

Het gemiddeld aantal werknemers is onderverdeeld naar de volgende afdelingen:

Sales	39 fte
Innovatie	8 fte
Marketing	21 fte
Automatisering	6 fte
Algemeen	11 fte

24. Bezoldiging bestuurders en WNT-verantwoording

Bezoldiging bestuurders

De vergoeding betaald aan de bestuurders bedroeg in 2017 Euro 24.625 (2016: Euro 23.500).

Over 2017 waren de bezoldigingen als volgt:

NAAM	FUNCTIE	BEZOLDIGING	BELONING	
			2017	2016
S.R.B. van der Feltz	Voorzitter	honorarium	14.000	14.000
J. Kooij	Bestuurder	vaste onkostenvergoeding	4.500	1.500
S.J. Rijxman	Bestuurder	vaste onkostenvergoeding	4.500	4.500
P.J. Alberdingk Thijm	Bestuurder v.a. 1-12-'17	vaste onkostenvergoeding	750	0
J. Slagter	Bestuurder v.a. 1-12-'17	vaste onkostenvergoeding	375	0
H.N. Hagoort	Bestuurder t/m 31-8-'16	vaste onkostenvergoeding	0	3.000
W.C. Heemskerk	waarnemer OCW v/a 1-3-'17	vaste onkostenvergoeding	208	0
A.M.C. van Rijn	waarnemer OCW v.a. 1-5-'17	vaste onkostenvergoeding	167	0
A.E. Groeneveld	waarnemer OCW t/m 30-4-'17	vaste onkostenvergoeding	83	0
C.J. Bijl	waarnemer OCW t/m 28-2-'17	vaste onkostenvergoeding	42	250
H.M. van Bockxmeer	waarnemer OCW t/m 31-8-'16	vaste onkostenvergoeding	0	250
			24.625	23.500

De onkostenvergoeding van de bestuursleden worden als volgt overgemaakt: de heer Alberdingk Thijm naar PATS Holding, de heer Slagter naar Omroep MAX, de heer Kooij naar de EO, mevrouw Rijxman naar de NPO. De onkostenvergoedingen van de heer Bijl, de heer Heemskerk, mevrouw Groeneveld en mevrouw Van Rijn gaan naar het Ministerie van OCW.

WNT - verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Etherreclame van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Etherreclame is Euro 181.000.

Bezoldiging topfunctionaris**EURO X €1****2017**

Frank Volmer

Functie	Algemeen directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Echte dienstbetrekking?	Ja
Individueel WNT-maximum 1)	181.000
Bezoldiging	
Beloning	166.379
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	14.379
Subtotaal	180.758
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	180.758

GEGEVENS 2016

Duur dienstverband	1/9 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Beloning	55.505
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	4.159
Totaal bezoldiging	59.664

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

25. Bartering

In 2017 zijn er geen barteringtransacties geleverd dan wel genoten.

► OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bepalingen inzake inkomsten

Artikel 4 lid 2 van de statuten luidt:

“De inkomsten die de stichting verwerft stelt zij, na aftrek van haar uitgaven waarmee de Minister heeft ingestemd ter beschikking van de Minister. De afgedragen inkomsten dienen ter bestrijding van kosten verbonden aan het bepaalde in artikel 2.146 van de Mediawet.”

▶ CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de directie van Stichting Etherreclame (Ster)

Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017 van Stichting Etherreclame te Hilversum ('Ster') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Ster op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016;
- ▶ voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2017;
- ▶ de exploitatierekening over 2017;
- ▶ het kasstroomoverzicht; en
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Ster zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en het bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016 en de bepalingen bij en krachtens de WNT. De directie is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat de totstandkoming van deze bedragen in overeenstemming dient te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden

verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Landelijke Publieke Media-instellingen 2016, het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten, lasten en balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling.
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Hilversum, 17 mei 2018

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. W. Poot RA